

Wojciech Bogusławski

Materiały:

- biogram [Wojciecha Bogusławskiego](#)
- biogram [Macieja Kamieńskiego](#)
- opera *Cud mniemany czyli Krakowiacy i Górale*
- biogram [Józefa Elsnera](#)
- materiały graficzne: pomnik Wojciecha Bogusławskiego przed Teatrem Wielkim w Warszawie, teatr w Kaliszu, pałac prezydencki przy Krakowskim Przedmieściu w Warszawie, plac Krasińskich w Warszawie (reprodukcja), plac Krasińskich w Warszawie z gmachem sądów (zdjęcie współczesne), Ogród Saski z Grobem Nieznanego Żołnierza, Ogród Saski przed drugą wojną światową, Teatr Wielki w Warszawie – zdjęcie aktualne (Opera Narodowa i Teatr Narodowy), portret Wojciecha Bogusławskiego, afisz *Natrętów*
- wystawa online Teatru Narodowego na 250-lecie Teatru Narodowego w Google Cultural Institute
- odcinek 2. serialu Instytutu Teatralnego [250 lat teatru publicznego w Polsce](#)
- [wirtualny spacer](#) na stronie internetowej Teatru Wielkiego – Opery Narodowej
- prezentacja pptx do pobrania
- komputer, ekran, rzutnik, głośniki
- tablica, kreda, gąbka

Przebieg lekcji:

- Rozpoczynamy lekcję zdjęciem Teatru Wielkiego w Warszawie (współczesnym) i Ogrodu Saskiego (współczesnym). Pytamy uczniów o sugestie, co może łączyć ze sobą te dwa miejsca. Po wysłuchaniu propozycji uczniów przedstawianych na zasadzie burzy mózgów wyjaśniamy, że teatr, który dziś mieści się na placu Teatralnym, na początku swojego istnienia miał budynek na terenie Ogrodu Saskiego.
- Rozpoczynamy wycieczkę w głąb historii teatru. Wyświetlamy ryciny z florenckiej inscenizacji opery *Uwolnienie Ruggiera z wyspy Alciny* autorstwa Franceski Caccini. Opowiadamy uczniom, że praktykę wystawiania przedstawień operowych na dworze królewskim wprowadził w Polsce król Władysław IV, syn Zygmunta III Wazy (tego od kolumny Zygmunta), kiedy obejrzał operę *Uwolnienie Ruggiera...* na florenckim dworze Medyceuszów. Po powrocie od razu zlecił wybudowanie sali teatralnej w pałacu w Warszawie i tam odbyły się pierwsze przedstawienia operowe i baletowe. Za jego czasów wystawiono 11 oper. Po śmierci Władysława IV Polskę zaatakowały wojska szwedzkie (potop szwedzki). Wtedy wystawiania oper zaniechano, ale po wojnie, gdy polski tron przeszedł w ręce władców saskich, Augusta II Mocnego i Augusta III Sasa, spektakle operowe wróciły do teatru dworskiego. Pod koniec swojego panowania August III Sas zbudował oddzielny budynek dla teatru na terenie Ogrodu Saskiego i nazwał go Operalnią. W tym miejscu pokazujemy przedwojenną fotografię Ogrodu Saskiego z pałacem. Do śmierci Augusta III w 1764 roku i objęcia tronu przez Stanisława Augusta Poniatowskiego przedstawienia odbywały się właśnie tam.
- W kolejnym punkcie koncentrujemy się na czasach panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego, słabego króla (doprowadził do rozbiorów Polski, w wyniku czego Polska zniknęła z map na 123 lata), ale wielkiego mecenasa sztuk. Rozpoczynamy prezentację grafik z wystawy *250-lecie Teatru Narodowego*. Pokazujemy portret króla i mówimy, że Stanisławowi Augustowi zależało na tym, by oprócz zagranicznych zespołów aktorskich i operowych działał stały zespół złożony z artystów polskich. Powołał Teatr Narodowy, który z założenia miał być instytucją otwartą dla szerokiej publiczności. Pokazujemy afisz sztuki *Natręci* i mówimy, że 19 listopada 1765 roku Teatr Narodowy zainaugurował działalność tym tytułem. Ilustrujemy go reprodukcjami i fotografiami miejsc, w których kolejno mieściły się siedziby Teatru Narodowego: plac Krasińskich (dawna reprodukcja) i plac Krasińskich dziś z nowoczesnym gmachem sądów; w tym właśnie miejscu w 1778 otwarto budynek teatralny.
- Wyświetlamy portret Wojciecha Bogusławskiego, czemu towarzyszy krótki wykład prezentujący najważniejsze fakty z życia artysty. Informujemy, że w teatrze Bogusławski zaczął działać w 1778 roku, a od 1783 do 1814 roku z przerwami sprawował w nim funkcję dyrektora. Wśród dokonań Bogusławskiego wskazujemy dwa wydarzenia operowe: premierę *Nędzy uszczęśliwionej* Macieja Kamieńskiego, w której Bogusławski wystąpił jako śpiewak, oraz *Cudu mniemanego czyli Krakowiaków i Górali* Jana Stefaniego, do którego napisał libretto. Przedstawiamy zarys treści i odtwarzamy odcinek 2. zrealizowanego przez Instytut Teatralny serialu *250 lat teatru publicznego w Polsce*. Zanim to zrobimy, przekazujemy uczniom, że Bogusławski był nie tylko śpiewakiem i aktorem, ale też autorem i tłumaczem librett i dramatów, a także zarządzał teatrem i prowadził teatr publiczny, czyli dostępny za opłatą

(bilety) dla każdego bez względu na pochodzenie.

- Podkreślamy, że dzieła te uważa się za pierwsze opery w historii muzyki polskiej, bez których nie byłoby opery narodowej i twórczości Stanisława Moniuszki. W tym punkcie wymieniamy nazwiska pierwszych kompozytorów operowych drugiej połowy XVIII i początku XIX wieku: Macieja Kamieńskiego, Jana Stefaniego, Karola Kurpińskiego, Józefa Elsnera. Ilustrujemy każde nazwisko portretem kompozytora i najważniejszymi informacjami o jego życiu i twórczości.
- W ostatnim punkcie mówimy o jednoczesnym istnieniu teatru dramatycznego i teatru operowego w czasach działalności Bogusławskiego. Podkreślamy, że sam Bogusławski zarówno śpiewał w przedstawieniach operowych, jak i grał w dramatach. Wyrazem tego współistnienia jest obecność dwóch instytucji w jednym budynku – w Teatrze Wielkim w Warszawie mieści się zarówno Opera Narodowa, jak i Teatr Narodowy. Dziś to dwie oddzielne instytucje, ale w jednym budynku, który dla teatru zaprojektował na początku XIX wieku Antonio Corazzi. Odtwarzamy odcinek 1. (*Wielki przez wieki*) wirtualnego spaceru.

Praca domowa:

Obejrzyj cały wirtualny spacer i sporządź notatkę ujmującą najważniejsze wydarzenia w historii polskiego teatru.

Agnieszka Topolska